

Se'ns parla d'igualtat i de republicanisme,
de quin país se'ns parla?

La Revolució francesa enceta un camí certament nou i incert quan, el 1789, part o bona part de la població sota control del monarca Lluís XVI s'alia a la idea de canvi. La saturació humana davant la pressió econòmica i física va dur França, la França d'aquella època, cap a una aposta que mai no va ser una sola. Els períodes revolucionaris es van succeir, així com les intrusions dictatorials i fins i tot els retorns cap al somni reial, gairebé religiós, de la monarquia. El que sí van aconseguir entre els uns i els altres és que des dels àmbits de comandament s'anés estenent el sentit de pàtria com a símil de nació que calia imposar verticalment. En això, la república podia resultar —i així va ser— un dels millors instruments per a “alfabetitzar” la nació francesa d'uns sentiments “oblidats”, mai apareguts o per imaginar. La república esdevinguda *République* s'anà forjant en el seu ideari d'igualtat, de fraternitat i de llibertat. De fet, caldrà esperar la III República francesa al final del segle XIX per a veure oficialitzat un lema que, en principi, havia sorgit cap a 1790.

Ara, passats ja més de cent anys en què han estat molts i diversos els debats a escala europea sobre la idea del republicanisme, en què diversos territoris han tastat i provat de fer arrelar el concepte com a pràctica real política, sobresurt encara entre tots el pes de la república desenvolupada a França. És evident que moltes repúbliques europees practiquen un ideari lògic i conegut amb els desitjos dels pobles, entre el civisme i la democràcia

horitzontal. Però França continua sent el forat negre on molts dels conceptes republicans s'entrecreuen de manera esbiaixada, on republicanisme és més sinònim de patriotisme i nacionalisme que no pas d'*igualitarisme* o fraternització. I és per aquesta raó que *Mirmanda*, des del seu turó a dues bandes de l'Albera, ha volgut endinsar-se en el pensament republicà, en allò que era i en el que és. I és que el deliri republicà de la gran França ha navegat a contracorrent de moltes de les idees bàsiques del republicanisme.

Entre el joc i la ironia, entre el coneixement i la imaginació, aquest número s'obre cap a un camí també incert, o més aviat prou desconegut, on les *fraternitzacions* d'un nord i un sud català han "oblidat" les transferències de les idees, dels perquès polítics, de la llibertat democràtica. El "nostre" Nord troba en aquestes pàgines una porta oberta a la comprensió, un camí que va existir i que encara avui es manté intacte, i per on les idees van i vénen en fuga. Una ànima, un exemple que flueix entre els sentits d'una època i d'un ideari, Josep Puig i Pujades. Nascut a Figueres el 1883, va tenir contacte amb les idees polítiques vingudes del Nord per la feina dels primers anys de vida i per la plataforma nord-catalana. Ja el 1908 milità a l'Aplec Nacionalista Republicà i publicà a *L'Autonomista*, *L'Empordà Federal*, *Joventut* i la *Il·lustració Llevantina*... Llavors va endinsar-se en el món explícitament polític com es pot llegir en les pàgines que segueixen. Però és recordat sovint pel seu paper com a cònsol de la República espanyola a Lió i Perpinyà, la qual cosa no fa més que amplificar la importància de la persona i del seu pensament, de l'acció i de la persistència, dels contactes i de la tradició republicana.

Alhora, la música de la república sense *République*, és a dir, allò que realment s'erigeix en republicanisme sense esdevenir religió de fe, o fe de la pàtria única i indivisible, ve evocada en les repúbliques del pensament. Un pensament propi, individual i col·lectiu d'uns autors que aborden sense por les arrels polítiques, econòmiques, socials i culturals del fenomen. I tot això per a comprendre'n el viatge, un viatge que no s'atura en els nostres dies, en què persisteix, es reinventa d'alguna manera un pensament republicà a l'Europa del segle XXI.

Com d'un *Mirmanda* a l'altre, les imatges acompanyen els moviments de les lletres. La tinta d'impremta s'acompanya aquest cop, i de manera certament volguda, de l'enèrgica i pacient mirada de la càmera de Sandra Genís (Figueres, 1971). Historiadora de l'art submergida en la fotografia interior i del país, el seu, no ha deixat de col·laborar en temes relacionats amb la memòria, la tradició i la mirada de l'espai. Des de fa un temps, introdueix en la seva captació elements relacionats amb les dones, la qual cosa queda palesa en els esbossos i fotografies que acompanyen aquest número, en què els *rostres de la ciutat* de Figueres queden magníficament recollits entrellaçant-se amb la tradició republicana de la ciutat, la de tot un territori.